

REJMOND ČENDLER ZBOGOM, LEPOJKO

Preveo
Nenad Dropulić

 Laguna

Naslov originala

Raymond Chandler

FAREWELL, MY LOVELY

Farewell, my lovely © 1940 by Raymond Chandler Limited,

A Chorion Company

All rights reserved

Raymond ChandlerTM Translation entitled Zbogom, lepojko

© 2009 Raymond Chandler Limited, A Chorion Company

**ZBOGOM,
LEPOJKO**

1

Bio je to mešoviti stambeni blok na Centralnoj aveniji, jedan od onih koji još nisu postali potpuno crnački. Upravo sam izašao iz male berbernice s tri stolice, gde je po mišljenju agencije berberin po imenu Dimitrios Aleidis radio na zameni. Bio jer to sitan poslić. Njegova žena je rekla da je spremna da potroši malo novca kako bi ga vratila kući.

Nisam ga našao, ali ni gospođa Aleidis nikad mi nije platila.

Mart se bližio kraju i bilo je toplo. Stajao sam i gledao u izbočeni neonski znak *Florijana*, malog restorana s kockarnicom na spratu. Još jedan čovek gledao je znak. Zurio je u prašnjave prozore s neakvim skamenjenim divljenjem na licu, kao krupni useljenik kada prvi put spazi Kip slobode. Bio je krupan, ali ne viši od metra i devedeset pet i ne širi od cisterne za pivo. Stajao je na oko tri metra od mene. Ruke su mu visile niz telo, a zaboravljena cigara dimila mu se među ogromnim prstima.

Vitki tihi crnci kradomice su ga odmeravali prolazeći ulicom. Vredelo ga je pogledati. Nosio je čupavi šešir

borsalino, grubi sportski sako s malim belim lopticama za golf umesto dugmadi, smeđu košulju, žutu kravatu, sive flanelne pantalone s faltama i cipele od krokodilske kože s belim vrhovima. Iz džepa na grudima prosipala mu se maramica, jarkožuta kao i kravata. Za traku šešira zatakao je dva šarena pera, ali nisu mu bila potrebna. Čak i na Centralnoj aveniji, ne baš poznatoj po diskretnom odevanju, bio je neupadljiv koliko i tarantula na šampiti.

Koža mu je bila bleđa i trebalo mu je brijanje. Uvek će mu trebati brijanje. Imao je crnu kovrdžavu kosu i guste obrve, gotovo spojene iznad debelog nosa. Uši su mu bile male i fine za tolikog čoveka, a oči su mu sijale kao da suze, kako često biva u sivookih ljudi. Stajao je kao spomenik, i posle nekog vremena se osmehnuo.

Polako je prišao dvostrukim njišućim vratima pred stepeništem za sprat. Gurnuo ih je, hladno i ravnodušno osmotrio obe strane ulice i ušao. Da je bio sitniji i neupadljivije odeven, možda bih pomislio da je krenuo u pljačku. Ali nije, ne u tom odelu, ne s takvim šeširom i ne toliki.

Vrata su se zanjihala napolje i gotovo stala. Pre nego što su se sasvim zaustavila, ponovo su se otvorila, silovito, prema napolje. Nešto je poletelo preko pločnika i palo u slivnik između dva parkirana automobila. Palo je na ruke i kolena i zacvilelo piskavo kao pritešnjeni pacov. Bio je to mršav smeđ momčić uskih ramena u odelu boje jorgovana i s karanfilom u rupici revera. Kosa mu je bila crna i zalizana. Jedno vreme je cvileo otvorenih usta. Ljudi su ga nezainteresovano gledali. Onda je kicoški nakrivio šešir,

prišao do zida i tiho krenuo duž bloka izbacujući stopala napolje.

Tišina. Saobraćaj se nastavio. Došao sam do dvostrukih vrata i stao. Sada su bila nepomična. Ovo me se nije ticalo. Zato sam otvorio vrata i pogledao unutra.

Ruka u koju bih mogao komotno da sednem pojavila se iz polumraka, zgrabila me za rame i gnječila ga u kašu. Zatim me je povukla kroz vrata i nehajno me podigla na stepenik. Krupno lice me je posmatralo. Dubok mek glas me je upitao, tiho: „Crnje, a? Zamisli samo, drugar.“

Bilo je mračno unutra. Bilo je tiho. Odozgo su dopirali neodređeni ljudski zvuci, ali na stepeništu smo bili sami. Krupni čovek ozbiljno je zurio u mene sve vreme mi kršeći rame šakom.

„Čamuga“, rekao je. „Sad sam ga izbacio napolje. Jesi video kako sam ga izbacio?“

Pustio mi je rame. Činilo mi se da kost nije slomljena, ali čitavo rame mi je obamrlo.

„Ovde ti je tako“, rekao sam trljajući rame. „Šta si očekivao?“

„Ne pričaj svašta, drugar“, rekao je grmalj predući meko kao četiri tigra posle večere. „Velma je radila ovde. Mala Velma.“

Ponovo je posegao da me uhvati za rame. Probao sam da se izmaknem, ali bio je brz kao mačka. Opet je počeo da mi mesi mišiće gvozdenim prstima.

„Aha“, rekao je. „Mala Velma. Nisam je video osam godina. Kažeš da je ovo crnački lokal?“

Prokrkljao sam da jeste.

Podigao me je još dva stepenika. Izvukao sam se iz stiska i pokušao da naćinim malo prostora. Nisam bio nauružan. Potraga za Dimitriosom Aleidisom nije iziskivala pištolj. Sumnjao sam da bi mi pištolj sada uopšte i pomogao. Grmalj bi mi ga verovatno oteo i pojeo.

„Popni se pa vidi sam“, rekao sam mu trudeći se da suzbijem patnju u glasu.

Ponovo me je pustio. Gledao me je s nekakvom tugom u sivim očima. „Baš sam dobro raspoložen“, rekao je. „Ne bih da se neko zakaći sa mnom. Hajdemo obojica gore, pa možemo i da drmnemo koju.“

„Neće te poslužiti. Kažem ti da je to lokal za obojene.“

„Nisam video Velmu osam godina“, rekao je dubokim tužnim glasom. „Osam dugih godina je prošlo otkako smo se oprostili. Šest godina mi nije pisala. Ali sigurno ima razlog. Nekada je radila ovde. Slatka je bila. Hajdemo ti i ja gore, a?“

„Važi“, povikao sam. „Idem s tobom, samo me pusti. Sam ću da hodam, ne moraš da me nosiš. Umem ja to. Odrastao sam ćovek, sam idem u toalet i sve. Samo nemoj da me nosiš.“

„Mala Velma je nekada radila ovde“, rekao je blago. Nije me slušao.

Krenuli smo uz stepenice. Pustio me je da se sam penjem. Rame me je tištalo. Potiljak ni se ovlažio znojem.

2

Još jedna dvostruka njišuća vrata odvajala su vrh stepeništa od onoga iza njih, šta god da je to bilo. Grmalj ih je lako gurnuo palćevima i ušao u salu. Bila je to uska dugaćka prostorija, ne baš ćista, ne naroćito svetla, ne sasvim vesela. U uglu za stolom za barbut grupa crnaca je skandirala i ćeretala pod kupom svetla. Duž desnog zida pružao se šank. Ostatak sale uglavnom su zauzimali okrugli mali stolovi. Bilo je malo klijenata, muškaraca i žena, i svi su bili crnci.

Navijanje za stolom za barbut je umuknulo, a svetlo iznad stola trznulo se i ugasilo. Odjednom je zavlādala tišina teška kao brod prepun vode. Oći su nas posmatrale, oći boje kestena na licima raznih boja, od sive do potpuno crne. Glave su se polako okrenule, a oći na njima su svetlućale i zurile u mrtvoj neprijateljskoj tišini druge rase.

Krupan crnac masivnog vrata stajao je naslonjen na kraj šanka. Imao je rućićaste podvezice na rukavima, a rućićasto-bele naramenice ukrštale su mu se na lećdima. S kilometra se videlo da je izbacivać. Polako je spustio nogu sa šipke, polako se okrenuo i zagledao u nas, blago šireći stopala i obližujući usne širokim jezikom. Lice mu je bilo izubijano

kao da ga je u životu udarilo sve osim dizalice. Bilo je išarano ožiljcima, spljošteno, otečeno, izrovašeno i izušivano. Bilo je to lice koje se ničega ne plaši. Pretrpelo je sve što je iko uspeo da smisli. Kratka kovrdžava kosa bila mu je prošarana srebrom. Nije imao resicu na jednom uhu.

Crnac je bio težak i plećat. Imao je debele snažne noge, pomalo krive, što je za crnce neobično. Još malo se oblizivao, a onda se nasmešio i krenuo. Prišao nam je u labavom boksterskom polučučnju. Grmalj ga je nemo čekao.

Crnac s ružičastim podvezicama na mišicama spustio je krupnu smeđu šaku grmalju na grudi. Iako ogromna, na grmaljevim grudima izgledala je kao dugme. Grmalj se nije ni makao. Izbacivač se blago osmehnuo.

„Belci ne mož’ ovdi, drugar. Samo obojeni. Izvinjavaj.“

Grmalj je sitnim tužnim sivim očima pogledao po dvorani. Obrazi su mu se lako zarumeneli. „Crnčuga“, rekao je ljutito ispod glasa. „Gde je Velma?“, upitao je izbacivača.

Izbacivač je suzbio smeh. Posmatrao je grmaljevu odeću, smeđu košulju i žutu kravatu, grubi sivi sako i bele loptice za golf. Lako je pomerao krupnu glavu i sve dobro osmotrio iz različitih uglova. Spustio je pogled na cipele od krokodila. Tiho se zakikotao. Zabavljao se. Bilo mi ga je pomalo žao. Ponovo je progovorio.

„Velma, kažeš, a? Nema nikak’ Velme ovdi, brate. Nema cuge, nema ženske, nema ništa. Ajde idi, beli dečko, samo idi.“

„Velma je nekada radila ovde“, reče grmalj. Govorio je sanjivo, kao da potpuno sam negde u šumi bere ljubičice. Izvadio sam maramicu i ponovo obrisao potiljak.

Izbacivač se odjednom nasmejao. „Naravski“, rekao je i brzo preko ramena pogledao svoju publiku. „Velma je radila ovdi. Ali Velma više ovdi ne radi. Ošla je u pemziju. Ha. Ha.“

„A da skloniš tu prljavu šapicu s mene?“, reče grmalj.

Izbacivač se namrštio. Nije bio navikao da mu se neko tako obraća. Povukao je ruku i stegnuo je u pesnicu veličine i boje patlidžana. Morao je da misli na svoj posao, na svoj ugled grubijana, na poštovanje javnosti. Razmišljao je trenutak-dva o svemu tome i pogrešio. Zamahnuo je veoma snažno i kratko, naglo trznuo laktom i pogodio grmalja u bradu. Lak uzdah prošao je salom.

Bio je to dobar udarac. Rame se spustilo i telo se okrenulo za pesnicom. Bilo je dosta težine u tom udarcu, a čovek koji ga je uputio imao je bogato iskustvo. Grmalj nije pomerio glavu za više od centimetar-dva. Nije ni pokušao da zaustavi udarac. Primio ga je, lako se stresao, proizveo tih grleni zvuk i zgrabio izbacivača za gušu.

Izbacivač je pokušao da ga udari kolenom među noge. Grmalj ga okrenu u vazduhu i razmače svoje bleštave cipele po bednom linoleumu na podu. Savio je izbacivača unazad i uhvatio ga za kaiš. Pukao je kao mesarski remen. Grmalj je spustio ogromni dlan izbacivaču na kičmu i zanjihao ga. Izbacivač je poleteo preko dvorane, vrteći se, trzajući i mlatarajući rukama. Trojica ljudi skočila su da mu se sklone s puta. Izbacivač je u letu zakačio sto i udario u dno zida s treskom koji se sigurno čuo do Denvera. Noge su mu se zatresle. Onda se umirio.

„Neki ljudi“, reče grmalj, „pogrešno ocene kada je neophodna grubost.“ Okrenuo se meni. „Aha“, rekao je. „Idemo ti i ja da drmnemo po jednu.“

Prišli smo šanku. Gosti su, po jedno, dvoje i troje, kao tihe senke nečujno otklizali preko poda i nečujno prošli kroz vrata na odmoriste. Nečujni kao senke u travi. Čak nisu ostavili ni vrata da se njišu.

Naslonili smo se na šank. „Viski koktel“, rekao je grmalj. „Šta ćeš ti?“

„Viski koktel“, rekao sam.

Dobili smo koktele.

Grmalj je ravnodušno srknuo svoj koktel uz rub debele široke čaše. Ozbiljno je posmatrao šankera, mršavog crnca zabrinutog lica koji se kretao kao da ga bole noge.

„Ti znaš gde je Velma?“

„Velma kažete?“, zacvileo je šanker. „Nisam je skoro vidô. Nisam odavno, gos'n.“

„Koliko si već ovde?“

„Da vidimo.“ Šanker spusti krpu i nabra čelo brojeći na prste. „Oko deset meseci, rekô bi. Oko godine. Oko...“

„Odluči se već jednom“, reče grmalj.

Šanker izbulji oči, a Adamova jabučica zaigra mu kao obezglavljeno pile.

„Koliko je već ova rupčaga crnačka?“, upita grmalj osorno.

„Ko pita?“

Grmalj je savio šaku u pesnicu i čaša u njoj skoro se izgubila.

„Bar pet godina“, rekao sam. „Ovaj tip neće znati ništa o beloj devojci po imenu Velma. Niko ovde neće znati ništa o njoj.“

Grmalj me pogleda kao da sam se upravo izlegao. Koktel mu nimalo nije popravio raspoloženje.

„A ko tebe šta pita?“, upitao me je.

Nasmešio sam se. Uspeo sam da to bude širok, topao, drugarski osmeh. „Ja sam onaj s kojim si došao, sećaš se?“

Uzvratio mi je osmeh, prazan beli kez bez ikakvog značenja. „Viski koktel“, rekao je šankeru. „Istresi te buve iz gaća. Služi.“

Šanker se promuva po šanku kolutajući očima. Naslonio sam se leđima na šank i pogledao po dvorani. Bila je prazna, osim grmalja i mene, šankera i izbacivača omlaćenog o zid. Izbacivač se micao. Pomerao se sporo, kao uz ozbiljan bol i napor. Puzio je tiho uza zid kao muva s jednim krilom. Muvao se iza stolova, umoran, odjednom ostareo, odjednom razočaran. Gledao sam ga. Šanker je spustio još dva koktela. Okrenuo sam se šanku. Grmalj je nehajno pogledao izbacivača kako puzi, a onda više nije obraćao pažnju na njega.

„Ništa nije ostalo od starog mesta“, vajkao se. „Ovde su bili mala pozornica, i orkestar, i zgodne sobice u kojima je čovek mogao da se rasonodi. Velma je pomalo pevala. Crvenokosa je, znaš. Slatka kao čipkane gaćice. Trebalo je da se venčamo kad su mi smestili.“

Uzeo sam drugi koktel. Ova pustolovina malo mi je dojadila. „Šta su ti smestili?“, upitao sam.

„Šta misliš gde sam bio onih osam godina?“

„Lovio si leptire.“

Bocnuo se u grudi kažiprstom nalik na bananu. „U ćorci. Zovem se Maloj. Zovu me Los Maloj, zato što sam krupan. Pljačka banke *Grejt bend*. Četrdeset somova. Sam-samcit. Šta kažeš, a?“

„I sad ćeš sve to da potrošiš?“

Prostrelio me je pogledom. Iza nas se nešto čulo. Izbacivač je ponovo bio na nogama, pomalo nesiguran. Spustio je ruku na kvaku tamnih vrata iza stola za barbut. Otvorio je vrata i gotovo propao kroz njih. Vrata su zaštekta i zatvorila se. Brava je škljocnula.

„Gde je onaj otišao?“, upitao je Maloj.

Šankeru su oči zakolutale u glavi i s teškoćom se usredsredile na vrata kroz koja se izbacivač oteturao.

„To je... to je kancelarija gos'n Montgomerija, gos'n. On je gazda. Njegova kancelarija je tamo.“

„Možda on zna“, reče grmalj. Iskapio je piće u jednom gutljaju. „Bolje mu je da se ne pravi pametan. Daj još dva.“

Polako je krenuo preko dvorane, lakog koraka, potpuno bezbrižan. Njegova ogromna leđa zakrilila su vrata. Bila su zaključana. Prodrmusao ih je i komad drveta odleteo je u stranu. Ušao je i zatvorio vrata za sobom.

Usledila je tišina. Pogledao sam šankera. Šanker je pogledao mene. Oči su mu postale zamišljene. Obrisao je šank, uzdahnuo i spustio desnu ruku.

Posegao sam preko šanka i uhvatio ga za ruku. Bila je tanka, krhka. Držao sam ga i smešio mu se.

„Šta to imaš dole, druškane?“

Oblizao je usne. Naslonio se na moju ruku, ćutke. Sivilo mu je navrlo u sjajno lice.

„Ovaj tip je opasan“, rekao sam. „I sigurno će podivljati. Takav je kad popije. Traži devojkicu koju je nekada pozna-
vao. Ovo mesto je nekad bilo belačko. Kapiraš?“

Šanker obliza usne.

„Tipa dugo nije bilo“, nastavio sam. „Osam godina. On kao da ne shvata koliko je to, mada mislim da mu se čini kao čitav život. On misli da ljudi ovde sigurno znaju gde mu je devojkica. Kapiraš?“

Šanker polako reče: „Mislio sam da si ti s njim.“

„Nisam svojevoljno. Pitao me je nešto dole i dovukao me ovamo. Nikad ga u životu nisam video. Ali nisam bio raspoložen da letim preko krovova. Šta imaš tu dole?“

„Imam kratež“, reče šanker.

„Ccc. To je nezakonito“, šapnuo sam. „Slušaj, ti i ja smo zajedno. Imaš još nešto?“

„Imam pucu“, reče šanker. „U kutiji za cigare. Puštaj mi ruku.“

„Lepo“, rekoh. „Sad se malo makni. Polako. Postrance. Nije trenutak za artiljeriju.“

„To ti kažeš“, nacerio se šanker i oslonio mi se na ruku svom umornom težinom. „To ti...“

Stao je. Zakolutao je očima. Glava mu se trznula.

Čuo se tup šupalj udar iz dna sale, iza onih zatvorenih vrata. Možda su se to neka vrata zalupila, ali meni se činilo da nije to. I šanker je isto mislio.

Skamenio se. Pljuvačka mu je pocurila iz usta. Oslušnuo sam. Nije se čulo više ništa. Brzo sam krenuo na kraj šanka. Predugo sam osluškivao.

Vrata u dnu s treskom su se otvorila, Los Maloj je glatko uleteo u salu i ukopao se u mestu, sa širokim bledim osmehom.

Vojni kolt kalibra 45 delovao je kao igračka u njegovoj ručerci.

„Nemoj neko da se šali“, rekao je drugarski. „Spustite šape na šank.“

Šanker i ja spustili smo ruke na šank.

Los Maloj pažljivo je pogledao po dvorani. Osmeh mu je bio napet, kao prikucan. Pomerio je stopala i tiho krenuo. Izgledao je kao neko ko bi mogao sam da opljačka banku – čak i u ovoj odeći.

Prišao je šanku. „Diži ruke, crnjo“, rekao je tiho. Šanker je podigao ruke visoko iznad glave. Grmalj je stao iza mene i pažljivo me prepipao levom rukom. Osetio sam njegov topli dah na potiljku. Onda je dah nestao.

„Ni gospodin Montgomeri nije znao gde je Velma“, rekao je. „Pokušao je to da mi objasni – ovim.“ Potapšao je kolt otvrdlom šakom. Polako sam se okrenuo i pogledao ga. „Aha“, rekao je. „Upamtićeš me. Nećeš me zaboraviti, drugar. Samo reci onim pajacima da stalno budu na oprezu.“ Mahnuo je revolverom. „Pa, zbogom, propalice. Moram da uhvatim tramvaj.“

Krenuo je prema stepeništu.

„Nisi platio piće“, rekao sam.

Stao je i pažljivo me osmotrio.

„Možda ima nečega u tome“, rekao je, „ali ja to ne bih spominjao.“

Nastavio je dalje, kliznuo kroz njišuća vrata, a onda se iz daljine čulo kako silazi niz stepenice.

Šanker se sagnuo. Skočio sam iza šanka i sklonio ga s puta. Skraćena sačmara ležala je pokrivena krpom na pregradi ispod šanka. Pored nje je stajala kutija za cigare. U kutiji za cigare bio je automatik kalibra 38. Uzeo sam i pušku i pištolj. Šanker se pripio uz nizove čaša iza šanka.

Obišao sam šank i prišao razjapljenim vratima u dnu sale. Iza njih se video hodnik u obliku slova L, gotovo sasvim mračan. Izbacivač je onesvešćen ležao na podu, s nožem u ruci. Nagnuo sam se, izvukao nož i bacio ga niz zadnje stepenice. Izbacivač je disao krkljavo, a ruka mu je bila mlitava.

Prekoračio sam preko njega i otvorio vrata s natpisom „Kancelarija“ ispisanim oguljenom crnom bojom.

Pored prozora dopola zatvorenog daskama stajao je mali izgrebani pisači sto. Za stolom je veoma uspravno sedeo muškarac. Visoki naslon stolice dopirao mu je tik do potiljka. Vrat mu je bio savijen unazad preko naslona tako da mu je nos bio uperen u zakovani prozor. Prosto savijen, kao prepeglana maramica.

Desno od muškarca videla se otvorena fioka stola. U fioci su bile novine s masnom mrljom. Revolver je izvađen odatle. Verovatno je u tom trenutku to delovalo kao dobra ideja, ali položaj glave gospodina Montgomerija poricao je njenu opravdanost.

Na stolu je stajao telefon. Spustio sam kratež na sto i pošao da zaključam vrata pre nego što pozovem policiju. Tako sam se osećao bezbednije, a gospodin Montgomery nije imao ništa protiv.

Kad su momci iz patrolnih kola potrčali uz stepenice, izbavica i šanker već su bili nestali, i ostao sam potpuno sam.

3

Slučaj je dobio čovek po imenu Nalti, džangrizalo uske brade i dugih žutih ruku, koje je skoro sve vreme razgovora sa mnom držao sklopljene na kolenima. Bio je detektiv poručnik dodeljen stanici u Sedamdeset sedmoj ulici, a razgovarali smo u goljoj prostoriji s dva mala radna stola jedan naspram drugog i dovoljno prostora za prolaz između njih ako to ne pokušaju dve osobe istovremeno. Pod je bio prekriven prljavim smeđim linoleumom, a zadah starih opušaka cigara visio je u vazduhu. Naltijeva košulja bila je izlizana, a rukavi sakoa podvrnuti na unutra. Izgledao je dovoljno siromašno da bude pošten, ali nije delovao kao čovek koji može da izađe na kraj s Losom Malojem.

Pripalio je polovinu cigare i bacio šibicu na pod, gde ju je dočekalo brojno društvo. Govorio je ogorčeno:

„Crnje. Još jedno ubistvo crnje. Toliko vredim posle osamnaest godina rada u Upravi policije. Nema mojih slika u novinama, nema teksta, čak ni četiri reda u malim oglasima.“

Nisam ništa rekao. Uzeo je moju posetnicu, pročitao je ponovo i bacio na sto.

„Filip Marlou, privatni detektiv. Jedan od onih, a? Gospode, izgledaš dovoljno opasno. Šta si radio sve to vreme?“

„Koje sve vreme?“

„Sve vreme dok je Maloj lomio vrat ovom crnji?“

„O, to se dogodilo u drugoj prostoriji“, rekao sam.

„Maloj mi nije poverio da ide nekome da slomi vrat.“

„Vozaj me, vozaj“, reče Nalti gorko. „U redu, samo napred, vozaj me. Mene voza ko stigne. Još jedan ne smeta. Jadni stari Nalti. Idemo malo da ga zezamo. Uvek se dobro ismejemo Naltiju.“

„Ne pokušavam nikoga da vozam“, rekao sam. „Tako se to desilo – u drugoj prostoriji.“

„Ma da, naravno“, reče Nalti kroz oblak smrdljivog dima.

„Bio sam tamo i sve sam video, zar ne? Zar ne nosiš pucu?“

„Ne na ovakvom poslu.“

„Kakvom poslu?“

„Tražio sam berberina koji je pobeo od žene. Mislila je da ga mogu ubediti da se vrati kući.“

„Misliš crnčugu?“

„Ne. Grka.“

„U redu“, reče Nalti i pljunu u korpu za otpatke. „U redu. Kako si upoznao grmalja?“

„Već sam vam ispričao. Slučajno sam se našao tamo. Izbacio je crnca kroz vrata *Florijana*, ja sam glupavo provirio da vidim šta se dešava, i on me je poveo gore.“

„Misliš pod pretnjom oružjem?“

„Ne, tada nije imao pištolj. Makar mi nije pokazao. Verovatno je uzeo revolver od Montgomerija. Samo me je pokupio. Ponekad sam prosto neodoljiv.“

„Ne bih znao“, reče Nalti. „Izgleda da te je lako pokupiti.“

„U redu“, rekao sam. „Zašto da se prepiremo? Ja sam ga video, a vi niste. Mogao bi i mene i vas da okači kao privezak. Dok nije izašao, nisam znao da je ikoga ubio. Čuo sam pucanj, ali sam pomislio da ga se neko uplašio i pucao u njega, a da je on tom nekom oteo pištolj.“

„A zašto si to pomislio?“, upita Nalti gotovo otmeno. „Upotrebio je pištolj prilikom pljačke one banke, zar ne?“

„Razmislite o odeći koju je nosio. Nije on pošao nikoga da ubije, ne onako odeven. Došao je tamo da potraži devojkicu po imenu Velma; ona mu je bila devojkica pre te pljačke. Radila je kod *Florijana* ili kako god se zvalo to mesto dok je još bilo belacko. Tamo je i uhapšen. I vi ćete ga uhvatiti.“

„Naravno“, reče Nalti „Onoliki čovek i onako obučen. Biće lako.“

„Možda ima drugu odeću“, rekao sam. „I kola i skrovište i novac i prijatelje. Ali uhvatićete ga.“

Nalti ponovo pljunu u korpu. „Uhvatiću ga“, rekao je, „otprilike kada mi izrastu treći zubi. Koliko je ljudi ubio? Jednog. A znaš zašto? Nema novinskog prostora. Jednom je pet crnja izrezbarilo jedan drugog noževima dole u Istočnoj trideset četvrtoj ulici. Jedan je već bio mrtav. Bilo je krvi po nameštaju, krvi po zidovima, krvi čak i po tavanici. Otišao sam dole, a tip iz *Kronikla*, lovac na vesti, silazi s verande i ulazi u kola. Mršti se na nas i kaže: 'O, do đavola, crnje, sedne u kola i ode. Nisam ni ušao u kuću.“

„Možda je prekršio uslovnu“, rekao sam. „Dobićete podatke od njih. Ali pokupite ga lepo inače će vam pobiti gomilu pozornika. Onda ćete dobiti prostor u novinama.“

„A ja bih se otarasio slučaja“, iscerio se Nalti.

Zazvonio mu je telefon na stolu. Slušao je i tužno se osmehnuo. Spustio je slušalicu i zabeležio nešto, a u očima mu se pojavio bleđ sjaj, svetlost duboko u dnu prašnjavog hodnika.

„Do đavola, našli su ga. Upravo su zvali iz kartoteke. Imaju otiske, sliku, sve. Čoveče, ovo je makar nešto.“ Pročitao je beleške. „Gospode, ovo je ljudina. Visok sto devedeset šest, težak sto dvadeset kilograma bez kravate. Gospode, koliki čovek. Pa, đavo da ga nosi. Objavili su potragu. Verovatno na kraju spiska ukradenih kola. Sada možemo samo da čekamo.“ Bacio je cigaru u pljuvaonicu.

„Pokušajte da nađete tu devojkicu“, rekao sam. „Velmu. Maloj je traži. Tako je sve i počelo. Potražite Velmu.“

„Ti je potraži“, reče Nalti. „Ja nisam bio u javnoj kući ima dvadeset godina.“

Ustao sam. „Važi“, rekao sam i krenuo ka vratima.

„Hej, čekaj malo“, reče Nalti. „Samo sam se šalio. Nisi naročito zauzet, je li?“

Vrteo sam cigaretu među prstima, gledao ga i čekao kod vrata.

„Mislim, imaš vremena da malo procunjaš i potražiš tu žensku. To ti je dobra ideja. Možda nešto nađeš. Pronjuškaj neupadljivo.“

„Šta ja dobijam?“

Tužno je raširio žute ruke. Osmeh mu je bio lukav kao polomljena mišolovka. „Upadao si u nevolje s nama. Ne govori mi da nisi, ja sam čuo da jesi. Sledeći put neće ti škoditi da imaš drugara.“

„Kakve će mi to koristi doneti?“

„Slušaj“, reče Nalti. „Ja sam običan pajkan. Ali svako u Upravi može da ti učini mnogo dobra.“

„Je li to iz ljubavi, ili plaćate i u novcu?“

„Ne u novcu“, reče Nalti i namreška tužni žuti nos. „Ali meni očajnički treba malo zasluga. Od prošle reorganizacije vrlo je gadno. Neću ti to zaboraviti, drugar. Nikad.“

Pogledao sam na sat. „U redu, ako nešto smislim, vaše je. A kad dobijete sliku, identifikovaću vam ga. Posle ručka.“ Rukovali smo se, pa sam izašao hodnikom boje blata, sišao niz stepenice, izašao iz zgrade i seo u kola.

Prošlo je dva sata otkako je Los Maloj izašao iz *Florijana* s vojnim koltom u ruci. Ručao sam u dragstoru, kupio pola litra burbona i odvezao se na istok do Centralne avenije i njome na sever. Predosećaj koji me je vodio bio je neopipljiv kao vreli vazduh koji je treperio iznad pločnika.

Sve ovo uopšte me se nije ticalo, ali bio sam radoznao. No, strogo govoreći, nisam imao posla već mesecima. Čak i besplatan posao značio je promenu.